

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Reactienota

Voornemen en voorstel voor participatie (VenP)

Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

Datum: 05-10-2023

Inleiding

Op 30 maart 2023 is de kennisgeving gepubliceerd van het 'Voornemen en voorstel voor Participatie 'Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland', dat van vrijdag 31 maart 2023 tot en met donderdag 11 mei 2023 ter inzage heeft gelegen. Iedereen kon op het Voornemen en voorstel voor Participatie reageren door het indienen van een reactie. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Hynetwork Services (HNS) vinden participatie van de omgeving in het project belangrijk. Doel van het ophalen van deze reacties is om de omgevingspartijen vanaf het begin een plek in het project en in de afwegingen te geven.

In totaal zijn er 67 reacties binnengekomen. Het ministerie van EZK en HNS bedanken de indieners voor de geleverde input en het meedenken in dit project. Ter inzage leggen van het Voornemen en voorstel voor Participatie is een stap die is toegevoegd aan de bestaande procedure (Rijkscoördinatieregeling - RCR) om geïnteresseerden en belanghebbenden al bij de start van het project te betrekken. Daarbij wordt vooruit gelopen op de nieuwe Omgevingswet die per 1 januari 2024 in werking treedt.

Tijdens de terinzagelegging organiseerde EZK een digitaal informatiemoment in de vorm van een webinar, op 11 april 2023. Deze is terug te kijken via www.rvo.nl/waterstofnetwerk-zwn. Daarnaast zijn vier informatiebijeenkomsten gehouden op de volgende momenten en locaties:

- Woensdag 12 april 2023, in De Vroone, C.D. Vereekestraat 74 in Kapelle;
- Donderdag 13 april 2023, in Dorpshuis Streona, Stockholmplein 6 in Strijen;
- Dinsdag 18 april 2023, in Sporthallen Albrandswaard/Sporthal Rhooon, Stationsstraat 12 in Rhooon;
- Donderdag 20 april 2023, in Ontmoetingscentrum De Tuyter, Nachtegaalstraat 8 in Krimpen aan den IJssel.

Tijdens de webinar en de bovengenoemde bijeenkomsten vertelden de initiatiefnemers van HNS en het ministerie van EZK meer over het voornemen, het voorstel voor participatie en de procedure. Op deze momenten konden vragen gesteld worden. Dat kon tijdens de webinar via een chat-functie en tijdens de bijeenkomsten mondeling en door schriftelijke vastlegging. Verder konden belanghebbenden gedurende de gehele hierboven genoemde periode van terinzagelegging via de projectwebsite (www.rvo.nl/waterstofnetwerk-zwn), per brief of telefonisch een reactie indienen. In deze reactienota worden alle ontvangen reacties beantwoord.

Hoe vind ik mijn ingediende reactie terug?

Iedereen die voor het einde van de terinzagelegging een reactie heeft ingediend, heeft een brief ontvangen waarin een registratienummer staat. Aan de hand van dit registratienummer kan een specifieke reactie en het antwoord daarop worden gevonden.

Wijziging van het projectgebied

Het project Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland (WZWN) is van start gegaan met een groter projectgebied. Oorspronkelijk had het project als doel een ondergronds waterstofnetwerk te realiseren tussen de industrieclusters Zeeland en Rotterdam. Met deze scope is op 31 maart 2023 de Rijkscoördinatierегeling (RCR)-procedure gestart met de terinzagelegging van het Voornemen en voorstel voor Participatie. Inmiddels is het projectgebied gewijzigd. De reden hiervoor is dat 25 mei 2023 het buisleidingenproject Delta Rhine Corridor (DRC) van start is gegaan. De buisleidingen in het DRC project zijn bedoeld voor het vervoer van verschillende stoffen vanuit de haven van Rotterdam via Moerdijk naar Limburg en Duitsland. Gasunie is initiatiefnemer voor de RCR-procedure van het project DRC. Meer informatie is te vinden op www.rvo.nl/d-r-c.

Eén van de leidingen van de DRC is bedoeld voor transport van waterstof. Het zoekgebied voor deze waterstofleiding loopt vanaf Moerdijk naar de Rotterdamse haven. Dit valt samen met het oorspronkelijke zoekgebied van het project WZWN. Daarom is in onderlinge afstemming tussen de projectorganisaties besloten dat het overlappende zoekgebied tussen Moerdijk en Rotterdam wordt opgenomen door de DRC. Een deel van het oude projectgebied van WZWN valt door de wijziging op dit moment buiten beide projectscopes. Dit gebied, wat gaat om het tracé door de gemeenten Zwijndrecht, Barendrecht, Ridderkerk, Krimpenerwaard en Krimpen aan den IJssel, wordt in de toekomst opgenomen in een nog op te starten waterstofproject. Dit deelgebied noemen we in deze reactienota Noordoost Rijnmond.

Met het bovengenoemde besluit is het projectgebied van het project WZWN verkleind naar een gebied dat volledig ten zuiden van het Hollands Diep ligt, vanaf de Belgische grens bij Sas van Gent via Terneuzen naar Vlissingen in Zeeland en Moerdijk in Noord-Brabant. Onderstaande kaart is een schematische weergave van de nieuwe projectscope.

Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

Deze reactienota bevat 27 reacties vanuit Zeeland en West-Brabant, de nieuwe reikwijdte van het project. De reacties vanuit het deelgebied Noordoost Rijnmond, waar de gemeenten Zwijndrecht, Barendrecht, Ridderkerk, Krimpenerwaard en Krimpen aan den IJssel onder vallen, zullen worden overgedragen aan het toekomstige project waar dit deelgebied in opgenomen wordt. Dat project zal de beantwoording verzorgen.

De overige 40 ingediende reacties zijn overgedragen aan het project Delta Rhine Corridor (DRC). Deze reacties worden in de reactienota van dat project beantwoord. Specifiek gaat dit om indieners van reacties uit de gemeenten Rotterdam, Hoeksche Waard, Albrandswaard en Nissewaard. De voortgang van het DRC project kunt u volgen via www.rvo.nl/d-r-c.

Reacties en beantwoording

De tabel in dit document bevat alle reacties op het Voornemen en voorstel voor Participatie Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland (WZWN) en de antwoorden daarop vanuit de gebieden Zeeland en West-Brabant.

Bepaalde teksten uit de ingediende reacties zijn in de volgende tabel lichtelijk aangepast. Het gaat om aanpassingen die de leesbaarheid van de reacties vergroten. Zo zijn bijvoorbeeld spelfouten eruit gehaald en volzinnen gemaakt. Ook zijn bij brieven de hoofdpunten eruit gehaald en in de tabel geplaatst. De oorspronkelijke teksten van zowel de reactieformulieren als ook de ingediende brieven zijn te vinden in de bijlage bij deze reactienota. De reacties zijn allemaal geanonimiseerd conform de privacy wetgeving. De privacy gevoelige informatie is zwart gelakt.

Reactietabel

Gebruikte afkortingen in de beantwoording

EZK: Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

HNS: Hynetwork Services (dochteronderneming Gasunie)

CNRD: Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau

MER: Milieueffectrapport

VenP: Voornemen en voorstel voor Participatie

Voor alle ingediende reacties, een overzicht hiervan met reactienummer en organisaties wordt verwezen naar de Inspraakbundel die als bijlage bij deze Reactienota is toegevoegd. Voor meer informatie over het project kunt u terecht op www.rvo.nl/waterstofnetwerk-zwn.

Reacties en beantwoording

Nummer	Reactie	Antwoord
Reactienummer 202300464		
2a	Ik heb een vraag. Het zal wel een buis worden natuurlijk maar weet u de diameter hiervan ongeveer?	Het uitgangspunt is dat de diameter van de waterstofleidingen minimaal 30 inch zal zijn. Dat is 76,20 centimeter. Als het nodig is om een grotere diameter toe te passen, dan zal die mogelijk verder worden onderzocht, uitgewerkt en onderbouwd voordat de leiding wordt aangelegd.
2b	Hoe zal het waterstoftracé lopen?	In de aankomende projectfase wordt uitgebreider onderzocht welke exacte tracés verder worden uitgewerkt. De kansrijke tracés worden opgenomen in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). De NRD is een onderzoeksplan waarin staat beschreven welke milieueffecten worden onderzocht, hoe dit wordt gedaan en tot op welk detailniveau. Er wordt eerst een conceptversie gepubliceerd van de NRD waarop inspraak mogelijk is. De concept-NRD zal naar verwachting eind 2023 ter inzage worden gelegd. Tussentijds worden belanghebbenden geïnformeerd over en betrokken bij de voortgang. Regionaal bestuurlijke partners, zoals provincies, gemeenten en waterschappen werken hierin samen met de projectorganisatie.
2c	Graag word ik intensief betrokken met een vast contactpersoon.	De projectorganisatie streeft naar een vaste bezetting. Bij een eventuele wisseling van contactpersonen zal een zorgvuldige overdracht van het werk plaatsvinden. Op dit moment kunt u contact opnemen met de projectorganisatie door een mail te sturen naar bureauenergieprojecten@minezk.nl of te bellen met 070 379 89 79.
Reactienummer 202300471		
4a	Het gebruik van waterstof als energiedrager is op zich bruikbaar. Voor participatie is echter een gunstige ROI analyse nodig. Windturbines hebben een negatieve energiecycclus en kunnen dus geen zinvolle bijdrage aan de waterstofproductie leveren. Daarnaast gaat veel	Waterstof kan op verschillende manieren worden geproduceerd. Windenergie is één van de mogelijkheden. Daarnaast wordt ook ingezet op de invoer van waterstof uit werelddelen waar dit met behulp van groene energie, waaronder zonne-energie, geproduceerd kan worden. Op welke andere manieren waterstof in de toekomst in Nederland of daarbuiten zal worden geproduceerd is

	rendement verloren bij compressie en expansie. De oplossing ligt in kernenergie; SMR reactoren kunnen zowel hoge temperatuur en gelijktijdige elektriciteit leveren voor directe en efficiënte waterstofproductie. Een dergelijk project wordt ook door Shell onderzocht. Mijn aanbeveling is om eerst met een plan te komen voor goedkope waterstofproductie. Met een kilo uranium 235 of thorium kan een miljoen kilo waterstof geproduceerd worden. Goedkoper nog dan met kolen. Het kan ook snel, Borssele werd in 4 jaar gebouwd.	momenteel niet specifiek te maken en is afhankelijk van verschillende factoren. Ongeacht de productiewijze blijft het van belang dat er tijdig een landelijk waterstofnetwerk wordt gerealiseerd dat de benodigde waterstof kan vervoeren.
4b	Verken de mogelijkheid om waterstof met behulp van kernenergie te produceren.	Dit project gaat om de aanleg van het waterstoftransportnetwerk. Het onderzoeken van mogelijkheden om waterstof zo efficiënt mogelijk te produceren vindt plaats buiten de projectscope.
4c	Als ingenieur ben ik burgeradviseur voor de regionale energiestrategie. Voor het Thorium Network ben ik als Technical Director verantwoordelijk voor het opzetten van een technology hub in Nederland.	De projectorganisatie stelt het op prijs dat u met uw kennis en expertise reageert op het VenP. Wij waarderen het als u ook in de toekomst betrokken blijft.
Reactienummer 202300476		
5a	De strook van de bestaande hoogspanningsmasten volgen, dus geen nieuwe lijnen door Zuid-Beveland. Of onderdoor het water.	Voor het realiseren van de nieuwe waterstofleidingen wordt uitgegaan van de reserveringszone van de Structuurvisie Buisleidingen 2012-2035. Hiermee heeft het Rijk in 2012 stroken grond gereserveerd voor ondergronds vervoer van stoffen via buisleidingen. Meer informatie hierover vindt u op https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2012/10/29/structuurvisie-buisleidingen-2012-2035 . Deels loopt de reserveringszone langs hoogspanningstracés. In de aankomende projectfase wordt uitgebreider onderzocht welke exacte tracés verder worden uitgewerkt. De kansrijke tracés worden opgenomen in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). De NRD is een onderzoeksplan waarin

		<p>staat beschreven welke milieueffecten worden onderzocht, hoe dit wordt gedaan en tot op welk detailniveau. Er wordt eerst een conceptversie gepubliceerd van de NRD waarop inspraak mogelijk is. Deze concept-NRD zal naar verwachting eind 2023 ter inzage worden gelegd. Tussentijds worden belanghebbenden geïnformeerd over en betrokken bij de voortgang. Regionaal bestuurlijke partners, zoals provincies, gemeenten en waterschappen werken hierin samen met de projectorganisatie.</p>
5b	<p>Landbouwland en natuur moeten gespaard blijven want er is nu al veel te veel verknoeid aan Zuid-Beveland. laat dat kleine beetje wat nog over is heel en verpest dat ook niet!</p>	<p>Voordat gestart wordt met de aanleg van het waterstofnetwerk worden onder andere de gevolgen voor landbouw en natuur onderzocht. Het streven is om zo min mogelijk nadelige effecten te hebben op de omgeving. Het is echter onvermijdelijk dat bij de aanlegwerkzaamheden de omgeving tijdelijk wordt verstoord. Alle aangebrachte schade zal worden hersteld zodat het gebied weer in oorspronkelijke staat wordt teruggebracht.</p>
5c	<p>Graag word ik betrokken via enquêtes digitaal of op papier en doe dan ook wat met de opmerkingen!!</p>	<p>De projectorganisatie biedt graag de mogelijkheid om op een laagdrempelige manier te reageren op de plannen. Daarom zijn er bij iedere ter inzage legging verschillende inspraakmogelijkheden. U kunt via de RVO website een reactieformulier invullen, telefonisch of per brief contact opnemen of vragen stellen en reageren tijdens een van de inloopbijeenkomsten. Soms, zoals in dit geval, wordt er ook een digitale informatiebijeenkomst georganiseerd. Een enquête voor de omgeving is op dit moment geen onderdeel van het participatieproces.</p> <p>Het projectteam hecht veel waarde aan deze manier van inspraak, omdat op deze manier alle input gemakkelijk gebundeld, gelezen en beantwoord kan worden. De omgevingskennis die hieruit voortkomt wordt, als het voldoende onderbouwd is, meegenomen in de afwegingen. In de beantwoording van de reacties wordt duidelijk gemaakt of en waarom suggesties geheel, deels of niet meegenomen kunnen worden in het vervolg.</p>

5d	Graag ontvang ik informatie via de e-mail.	U kunt zich via de projectwebsite van Hynetwork Services / Gasunie opgeven voor een nieuwsbrief (https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/zuidwest-nederland). De nieuwsbrief ontvangt u via de e-mail.
Reactienummer 202300485		
6a	Graag wil ik geïnformeerd blijven over het project.	De meest actuele informatie kunt u vinden op de projectwebsite www.rvo.nl/waterstofnetwerk-zwn . De projectorganisatie zal proactief communiceren over de voortgang van het project. Dat gebeurt onder andere via een nieuwsbrief. U kunt zich hiervoor opgeven op de website van de Hynetwork Services: https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/zuidwest-nederland . De nieuwsbrief ontvangt u via de e-mail.
6b	Graag wil ik een directe communicatielijn met het project.	Op ieder moment dat u vragen, zorgen of suggesties heeft, kunt u de projectorganisatie hiermee benaderen. De manier waarop dat kan staat op www.rvo.nl/waterstofnetwerk-zwn .
Reactienummer 202300606		
10a	Indien de nieuw aan te leggen Waterstofleiding door de bestaande leidingstraat (Total/Delta gas) moet komen, dan hoop ik niet dat er bemalingswerkzaamheden moeten worden uitgevoerd t.h.v. spoorwegovergang Meiboomdijk-Parallelweg Krabbendijke. In 2007 is er grote schade ontstaan aan gebouwen, door bodemdaling in de wijk Kerkpolder en industrieterrein Oostpolder!	Ter voorbereiding op de uitvoeringswerkzaamheden wordt er grondig onderzoek uitgevoerd naar de bodemgesteldheid en hydrologie. Hierbij worden ook de ervaringen uit het verleden meegenomen. Uw opmerking wordt dan ook meegenomen.
10b	Graag wil ik weten hoe het tracé zal lopen.	In de aankomende projectfase wordt uitgebreider onderzocht welke exacte tracés verder worden uitgewerkt. De kansrijke tracés worden opgenomen in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). De NRD is een onderzoeksplan waarin staat beschreven welke milieueffecten worden onderzocht, hoe dit wordt gedaan en tot op welk detailniveau. Er wordt eerst een conceptversie gepubliceerd van de NRD waarop inspraak mogelijk is. De concept-NRD zal naar verwachting eind 2023 ter inzage worden gelegd. Tussentijds worden belanghebbenden

		geïnformeerd over en betrokken bij de voortgang. Regionaal bestuurlijke partners, zoals provincies, gemeenten en waterschappen werken hierin samen met de projectorganisatie.
Reactienummer 202300748		
15a	Ik ben voorstander van het project en ondersteun de mogelijkheden voor participatie. Ik zou graag willen dat ons bedrijf benaderd wordt om samen te kijken welke bijdrage ons bedrijf – als experts op het gebied van explosiegevaar- aan het project kan leveren.	HNS maakt gebruik van raamovereenkomsten die via Europese aanbesteding toegekend zijn. Dit is wettelijk verplicht vanwege de Aanbestedingswet. Het staat de raamcontractanten vrij, binnen de contracteisen, te werken met lokale onderaannemers. HNS kan hier echter geen sturende rol in spelen.
Reactienummer 202300749		
16a	Mijn glastuinbouwbedrijf dat op ca. 200 meter ligt van het voorgenomen tracé, wil graag aangesloten worden op de waterstofleiding.	Uw verzoek is door de projectorganisatie doorgestuurd naar de commerciële afdeling van de Gasunie / Hynetwork Services. Er wordt contact met u opgenomen.
16b	Ik vind de informatiebijeenkomsten zoals deze gehouden worden nuttig.	Hartelijk dank voor uw feedback over de informatiebijeenkomst. De projectorganisatie probeert zo goed mogelijk maatwerk te bieden in de communicatie en de mogelijkheden om te reageren op het project.
Reactienummer 202300750		
17a	Ik heb de uitnodiging voor de informatiebijeenkomst niet ontvangen.	De projectorganisatie vindt het spijtig dat u de uitnodiging voor de informatiebijeenkomst niet heeft ontvangen. Voor het aankondigen van de informatiebijeenkomst is gebruik gemaakt van huis-aan-huis brieven en aankondigingen in verschillende kranten, de projectwebsite en websites en social media kanalen van betrokken regionale overheden. Via de website van de Gasunie / Hynetwork Services kunt u zich aanmelden voor een nieuwsbrief, waardoor u op de hoogte wordt gehouden van de voortgang en van toekomstige informatiebijeenkomsten: https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/zuidwest-nederland . U ontvangt de nieuwsbrief via de e-mail.
Reactienummer 202300751		

18a	Ik zou graag zien dat er een -kleine- winstvergoeding wordt uitbetaald als er meer/hoger rendement wordt behaald.	Hynetwork Services is geen organisatie met winstoogmerk. Het waterstofnetwerk moet, net als het aardgasnetwerk, gezien worden als dienst van algemeen belang. De aanleg wordt voorgefinancierd door het Rijk. Er is dan ook geen sprake van rendement, of winst.
18b	De communicatie over het project is in het verleden en ook nu goed verlopen. Ik wil graag via de post op de hoogte worden gehouden omdat ik er voor gekozen heb geen e-mail aansluiting te hebben.	Hartelijk dank voor uw feedback. In het vervolg zal de projectorganisatie verschillende communicatiekanalen gebruiken om belanghebbenden te informeren. De reguliere voortgang van het project kan worden gevolgd via de projectwebsites van het ministerie (www.rvo.nl/waterstofnetwerk-zwn) en van de Gasunie / Hynetwork Services (https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/zuidwest-nederland).
Reactienummer 202300786		
20a	De nieuwe buisleiding bij voorkeur aanleggen in de bestaande buisleidingstraat van LSNed. Van elke buisleiding in Nederland gaan beperkingen uit. Ik vind het daarom belangrijk dat de aanleg zodanig wordt gekozen dat het aantal beperkingen zo gering mogelijk blijft.	Voor het realiseren van de nieuwe waterstofleidingen wordt uitgegaan van de reserveringszone van de Structuurvisie Buisleidingen 2012-2035. Hiermee heeft het Rijk in 2012 stroken grond gereserveerd voor ondergronds vervoer van stoffen via buisleidingen. Meer informatie hierover vindt u op https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2012/10/29/structuurvisie-buisleidingen-2012-2035 . In de aankomende projectfase wordt uitgebreider onderzocht welke exacte tracés verder worden uitgewerkt. De kansrijke tracés worden opgenomen in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). De NRD is een onderzoeksplan waarin staat beschreven welke milieueffecten worden onderzocht, hoe dit wordt gedaan en tot op welk detailniveau. Er wordt eerst een conceptversie gepubliceerd van de NRD waarop inspraak mogelijk is. De concept-NRD zal naar verwachting eind 2023 ter inzage worden gelegd. Tussentijds worden belanghebbenden geïnformeerd over en betrokken bij de voortgang. Regionaal bestuurlijke partners, zoals provincies, gemeenten en waterschappen werken hierin samen met de projectorganisatie.

20b	Ik vind de huidige informatievoorziening en de manier waarop ik betrokken word, goed.	Hartelijk dank voor uw feedback over de informatievoorziening. De projectorganisatie probeert ook in de toekomst zo goed mogelijk maatwerk te bieden in de communicatie en de mogelijkheden om te reageren op het project.
Reactienummer 202300792		
25a	Ik stel voor dat alle projecten goed afgestemd worden. Als er afgebroken moet worden (hoogspanningsverbindingen) en gegraven (leidingen), wil ik dat het liefst in één keer in plaats van over meerdere jaren, omdat we dan jarenlang met open percelen te maken hebben. Voor het uitvoeren van de verkenning vind ik communicatie met de omgeving belangrijk.	Het Ministerie van EZK zet in op gebiedsgericht werken. Dat houdt in dat per gebied waar verschillende rijksprojecten samenkomen afstemming tussen de projecten plaatsvindt. Vanuit de afstemming ontstaat een gezamenlijke aanpak die naar buiten toe wordt uitgedragen. De afstemming zal ook gericht zijn op de uitvoeringsfasen van de projecten. Daar waar mogelijk wordt er gestreefd naar bundeling van werkzaamheden om de overlast voor de omgeving zo beperkt mogelijk te houden.
25b	Ik ben niet uitgenodigd voor deze bijeenkomst. Ik ontvang graag voor de volgende keren een uitnodiging.	De projectorganisatie vindt het spijtig dat u de uitnodiging voor de informatiebijeenkomst niet heeft ontvangen. Voor het aankondigen van de informatiebijeenkomst is gebruik gemaakt van huis-aan-huis brieven en aankondigingen in verschillende kranten, de projectwebsite en websites en social media kanalen van betrokken regionale overheden. Via de website van de Gasunie / Hynetwork Services kunt u zich aanmelden voor een nieuwsbrief, waardoor u op de hoogte wordt gehouden van de voortgang en van toekomstige informatiebijeenkomsten: https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/zuidwest-nederland . U ontvangt de nieuwsbrief via de e-mail.
Reactienummer 202300793		
26a	Ik vind communicatie met de omgeving belangrijk. Voor deze informatiebijeenkomst in Kapelle heb ik geen uitnodiging gekregen. Die had ik graag willen hebben. Ik meld dit al vast voor een volgende keer.	De projectorganisatie vindt het spijtig dat u de uitnodiging voor de informatiebijeenkomst niet heeft ontvangen. Voor het aankondigen van de informatiebijeenkomst is gebruik gemaakt van huis-aan-huis brieven en aankondigingen in verschillende kranten, de projectwebsite en websites en social media kanalen van betrokken regionale overheden.

		Via de website van de Gasunie / Hynetwork Services kunt u zich aanmelden voor een nieuwsbrief, waardoor u op de hoogte wordt gehouden van de voortgang en van toekomstige informatiebijeenkomsten: https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/zuidwest-nederland . U ontvangt de nieuwsbrief via de e-mail.
Reactienummer 202300794		
27a	Ik vind communicatie met de omgeving belangrijk. Ik heb geen uitnodiging gekregen voor deze bijeenkomst in Kapelle. Ik vind dat in elk geval de grondeigenaren hiervoor uitgenodigd moeten worden. Ik ben grondeigenaar en daarmee belanghebbende.	De projectorganisatie vindt het spijtig dat u de uitnodiging voor de informatiebijeenkomst niet heeft ontvangen. Voor het aankondigen van de informatiebijeenkomst is gebruik gemaakt van huis-aan-huis brieven en aankondigingen in verschillende kranten, de projectwebsite en websites en social media kanalen van betrokken regionale overheden. Via de website van de Gasunie / Hynetwork Services kunt u zich aanmelden voor een nieuwsbrief, waardoor u op de hoogte wordt gehouden van de voortgang en van toekomstige informatiebijeenkomsten: https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/zuidwest-nederland . U ontvangt de nieuwsbrief via de e-mail.
Reactienummer 202300801		
31a	In eerste instantie zou ik graag weten welk tracé er gevolgd gaat worden. Wordt er gebruik gemaakt van het leiding tracé waar ook de Gasunie leiding doorloopt? Dit grenst aan mijn perceel.	Voor het realiseren van de nieuwe waterstofleidingen wordt uitgegaan van de reserveringszone van de Structuurvisie Buisleidingen 2012-2035. Hiermee heeft het Rijk in 2012 stroken grond gereserveerd voor ondergronds vervoer van stoffen via buisleidingen. Meer informatie hierover vindt u op https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2012/10/29/structuurvisie-buisleidingen-2012-2035 . In de aankomende projectfase wordt uitgebreider onderzocht welke exacte tracés verder worden uitgewerkt. De kansrijke tracés worden opgenomen in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). De NRD is een onderzoeksplan waarin staat beschreven welke milieueffecten worden onderzocht, hoe dit wordt gedaan en tot op welk detailniveau. Er wordt eerst een conceptversie gepubliceerd van de NRD waarop inspraak mogelijk is. De concept-NRD zal naar verwachting eind 2023 ter inzage worden gelegd. Tussentijds worden belanghebbenden

		geïnformeerd over en betrokken bij de voortgang. Regionaal bestuurlijke partners, zoals provincies, gemeenten en waterschappen werken hierin samen met de projectorganisatie.
31b	Gevolgen voor mij en mijn dieren en mijn perceel tijdens eventuele aanleg van de waterstof leiding.	Indien het noodzakelijk is dat er onderzoeken of aanlegwerkzaamheden op uw perceel plaatsvinden wordt u direct benaderd door een grondzakenmedewerker van Hynetwork Services. De gevolgen van de aanleg zullen worden onderzocht in het project. In de CNRD, die waarschijnlijk eind van dit jaar wordt gepubliceerd, wordt aangegeven welke aspecten onderzocht zullen worden. Indien er als gevolg van onderzoeken en/of werkzaamheden schade ontstaat aan uw perceel of eigendommen, dan zal die schade worden hersteld.
31c	Gezamenlijk in gesprek gaan heeft mijn voorkeur als het gaat om betrokken worden bij het project en duidelijk communiceren met de bewoners.	Met de omgevingsaanpak streeft de projectorganisatie naar zo goed mogelijk maatwerk in de communicatie en de mogelijkheden om te reageren op het project.
31d	Ik stel voor dat de leidingen onder de percelen van omwonenden door worden geboord.	Open ontgraven of boringen wordt in een later stadium bepaald. Hierbij wordt gekeken naar technische maakbaarheid, omgevingsfactoren, grondgesteldheid en kosten.
Reactienummer 202301193		
46a	Graag tijdig communiceren over het tracé. Lokale (grondverzet)bedrijven betrekken bij de aanleg van het project!	Voor het realiseren van de nieuwe waterstofleidingen wordt uitgegaan van de reserveringszone van de Structuurvisie Buisleidingen 2012-2035. Hiermee heeft het Rijk in 2012 stroken grond gereserveerd voor ondergronds vervoer van stoffen via buisleidingen. Meer informatie hierover vindt u op https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2012/10/29/structuurvisie-buisleidingen-2012-2035 . In de aankomende projectfase wordt uitgebreider onderzocht welke exacte tracés verder worden uitgewerkt. De kansrijke tracés worden opgenomen in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). De NRD is een onderzoeksplan waarin staat beschreven welke milieueffecten worden onderzocht, hoe dit wordt gedaan en tot op welk detailniveau. Er wordt eerst een conceptversie gepubliceerd van

		<p>de NRD waarop inspraak mogelijk is. De concept-NRD zal naar verwachting eind 2023 ter inzage worden gelegd. Tussentijds worden belanghebbenden geïnformeerd over en betrokken bij de voortgang. Regionaal bestuurlijke partners, zoals provincies, gemeenten en waterschappen werken hierin samen met de projectorganisatie.</p> <p>HNS maakt gebruik van raamovereenkomsten die via Europese aanbesteding toegekend zijn. Dit is wettelijk verplicht vanwege de Aanbestedingswet. Het staat de raamcontractanten vrij, binnen de contracteisen, te werken met lokale onderaannemers. HNS kan hier echter geen sturende rol in spelen.</p>
46b	Graag wil ik als lokale ondernemer betrokken blijven.	<p>Via de website van de Gasunie / Hynetwork Services kunt u zich aanmelden voor een nieuwsbrief, waardoor u op de hoogte wordt gehouden van de voortgang en van toekomstige informatiebijeenkomsten: https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/zuidwest-nederland. U ontvangt de nieuwsbrief via de e-mail.</p> <p>Verder kunt u op ieder wenselijk moment contact opnemen met de projectorganisatie. Nadere contactinformatie vindt u op www.rvo.nl/waterstofnetwerk-zwn.</p>
46c	Graag tijdig betrekken van omwonenden. Ik vind vijf dagen voor een bijeenkomst informatie ontvangen te kortdag.	<p>Bedankt voor uw feedback. De projectorganisatie draagt er zorg voor dat de volgende reeks informatiebijeenkomsten eerder wordt aangekondigd.</p>
Reactienummer 202301194		
47a	In welke vorm wordt het waterstof getransporteerd? Is dit in pure vorm of door middel van een draagmedium bijv. ammoniak?	<p>Pure waterstof wordt door het toekomstige netwerk getransporteerd. Uitgegaan wordt van een zuiverheid van minimaal 98 procent. In nadere afstemming tussen het ministerie van EZK en HNS zal bepaald worden wat de uiteindelijke zuiverheid zal zijn.</p>
47b	Is er onderzoek gedaan naar de levensduur van bestaande gasleidingen bij ombouw naar waterstoftransport?	<p>Uit onderzoek blijkt dat de huidige gasleidingen geschikt zijn voor de transport van waterstof. De leidingen zijn van dusdanige kwaliteit dat ze onbepert mee kunnen. Zoals nu al gebeurt zullen ook in de toekomst de leidingen geïnspecteerd worden om het goed en veilig functioneren van het systeem te borgen.</p>

47c	Wat zijn de gevolgen voor mensen die in de veiligheidszone wonen?	Met het transport van waterstof verandert het veiligheidsprofiel voor de omgeving niet. Daarmee zullen er geen gevolgen zijn voor mensen die in de veiligheidszone van de leidingen wonen.
47d	Voor zover ik heb kunnen inzien staat het ombouwen van bestaande aardgasnetwerk naar een netwerk geschikt voor waterstof niet beschreven in de structuurvisie buisleidingen 2012-2035? Er is dus geen mogelijkheid geweest om over dit onderwerp bezwaar te kunnen maken? Is deze structuurvisie relevant of wordt deze herzien?	De Structuurvisie Buisleidingen 2012-2035 richt zich op reserveringen voor het transport van gevaarlijke stoffen van nationaal belang. Daar valt ook het beoogde waterstofnetwerk onder. In het proces om te komen tot de structuurvisie is inspraak mogelijk geweest. Er is geen aanleidingen om de structuurvisie te herzien.
Reactienummer 202301198		
49a	Betrek Rijksgronden / activiteiten. Wij zijn reeds via het OER programma van RVO aangesloten.	Inmiddels vindt afstemming hieromtrent met u plaats. De projectorganisatie verkent samen met u de mogelijkheden.
49b	De Vliegbasis Woensdrecht ondergaat de komende jaren grote infrastructurele veranderingen en daarbij is duurzaamheid een belangrijk aandachtsgebied. Hier zijn volop kansen voor waterstof, zowel in gebruik als productie. Aansluiting op het waterstofnetwerk zuid Nederland lijkt een belangrijke wederzijdse kans. Graag kom ik hiervoor met u in contact. Wij zitten nog in de planfase, dus staan open voor verkenning. Hierbij is OER ook betrokken.	Inmiddels vindt afstemming hieromtrent met u plaats. De projectorganisatie verkent samen met u de mogelijkheden.
Reactienummer 202301205		
52a	Om in de toekomst betrouwbare drink-, landbouw- en industriewaterlevering voor Midden Zeeland te borgen voorziet Evides de aanleg van nieuwe transportleidingen in de bestemde buisleidingstrook (SVB-strook) door	De beoogde waterleiding van Evides wordt als meekoppellkans door de projectorganisatie meegewogen. Daarover hebben we lopende afstemming met u.

	Zuid-Beveland, dezelfde strook waarin HyNetwork haar waterstof leiding in geprojecteerd heeft.	
52b	Om eventuele overlast voor burgers, bevoegde gezagen en overige betrokkenen te minimaliseren is door Evides contact gezocht met Hynetwork om de voorbereiding en de uitvoering van beide projecten te combineren. Inmiddels is de combinatie gevonden en worden zowel de ontwerpen, procedures en termijnen op elkaar afgestemd. In die zin heeft Evides al kennis van het Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland en participeert onder de noemer van meekoppelkans mede aan de ontwikkeling van het waterstofnetwerk, alhoewel Evides formeel financieel of contractueel geen enkel belang heeft in de totstandkoming van het waterstofnetwerk op zich.	De beoogde waterleiding van Evides wordt als meekoppelkans door de projectorganisatie meegewogen. Daarover hebben we lopende afstemming met u.
52c	Hoewel Evides op projectniveau al samenwerking gezocht en gevonden heeft met Hynetwork, wenst Evides daarnaast als grote infrastructuurbeheerder en als drink-, landbouw- en industriewaterbedrijf formeel te participeren in de ontwikkeling van het Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland. Op deze wijze kan namelijk ook op een ander niveau dan alleen op projectniveau de functionaliteit en bedrijfsvoering van onze leidingnetten en productie installaties, een en ander wettelijk geborgd in de Drinkwaterwet en Drinkwaterbesluit, geborgd worden en daarnaast beter op elkaar afgestemd worden met de ontwikkeling van uw waterstof netwerk.	De beoogde waterleiding van Evides wordt als meekoppelkans door de projectorganisatie meegewogen. Daarover hebben we lopende afstemming met u.

Reactienummer 202301215		
53a	Belangrijk bij het uitvoeren van een verkenning is het onderzoeken of er meekoppelkansen zijn voor de aanleg van een restwarmteleiding tussen het Sloegebied en Glastuinbouwcluster Kapelle. Daarnaast zal in de toekomst voor glastuinbouwcluster Kapelle toepassing van WKK op waterstof een realistisch scenario zijn. Zie bijlage.	Inmiddels is de projectorganisatie met u in contact en vindt nadere afstemming plaats over de mogelijkheden rond de door u genoemde meekoppelkansen.
53b	Graag zouden wij op zo'n kort mogelijke termijn met uw projectteam onze casus bespreken omdat wij de overtuiging hebben dat er op uitvoeringsgebied ook schaalvoordelen te behalen zijn.	Inmiddels is de projectorganisatie met u in contact en vindt nadere afstemming plaats over de mogelijkheden rond de door u genoemde meekoppelkansen.
Reactienummer 202301216		
54a	Verbinding waterstof transportnetwerk Terneuzen naar Vlissingen-Oost, gebruik bestaande leidingen aanlanding waterstof uit zee (programma VAWOZ 2031- 2040). Zie bijlage.	Voor het realiseren van de nieuwe waterstofleidingen wordt uitgegaan van de reserveringszone van de Structuurvisie Buisleidingen 2012-2035. Hiermee heeft het Rijk in 2012 stroken grond gereserveerd voor ondergronds vervoer van stoffen via buisleidingen. Dit is de meest logische route. Meer informatie vindt u op https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2012/10/29/structuurvisie-buisleidingen-2012-2035 . Met het toekomstige waterstofnetwerk worden onder andere Terneuzen en Vlissingen-Oost met elkaar verbonden. De mogelijkheden rond productie van waterstof op zee en transport daarvan naar het vaste land zijn nog in onderzoek. Ook al is een toekomstige aansluiting van op zee geproduceerde waterstof op het waterstofnetwerk van Zuidwest-Nederland niet uit te sluiten, is het geen onderdeel van de projectscope.
54b	Geomorfologie en natuurwaarden van De Zak. Zeker in de Zak van Zuid-Beveland is ook de geomorfologie een van de kenmerkende en nog steeds gave en herkenbare	In de onderzoeken die binnen het project worden uitgevoerd worden de effecten op de omgeving van de inpassing en werkzaamheden in beeld gebracht. Zo ook

	waarden. Wij vinden dat de graafwerkzaamheden in dat gebied moeten worden vermeden.	de effecten op bodem, watersystemen en natuur. De projectorganisatie zal contact met u opnemen voor nadere afstemming.
54c	De stichting Behoud de Zak van Zuid-Beveland (BZZB) heeft als doelstelling de landschappelijke, natuurwetenschappelijke en cultuurhistorische waarden van De Zak te bewaken en te bewaren. Het handhaven van de groene en kwetsbare kwaliteit is voor ons een kerntaak in de Zak van Zuid- Beveland. Zie bijlage.	In de onderzoeken die binnen het project worden uitgevoerd worden de effecten op onder andere de door u genoemde aspecten in beeld gebracht. De projectorganisatie zal contact met u opnemen voor nadere afstemming.
Reactienummer 202301221		
57a	Er is een buisleidingstrook net achter de gebouwen op het erf. Gelet de structuur van de opbouw van de grond kan er geen leiding meer bij. Er is namelijk al teveel zout kwelwater dat opborrelt en het bouw - en weiland verzout. Het graven zal dit verder verergeren met grote schade als gevolg. De locatie ligt namelijk op zeer korte afstand van het kanaal door Zuid-Beveland. En ligt op ca. 1 meter min NAP. Het is beter de leiding(en) te leggen aan de zuidkant van de spoorlijn. Er moeten daar toch leidingen verlegd worden vanwege de dijkverzwaring Hansweert. Dan kan het gecombineerd worden.	Ter voorbereiding op de uitvoeringswerkzaamheden wordt er grondig onderzoek uitgevoerd naar de bodemgesteldheid en hydrologie. Hierbij worden ook de ervaringen uit het verleden meegenomen, zo ook uw reactie. In het kader van de uit te voeren onderzoeken zal de projectorganisatie contact met u opnemen voor een persoonlijk gesprek.
57b	Ik verzoek u geen open ontgraving te doen bij het leggen van de leiding (en), dus bij voorkeur boren.	Open ontgraven of boringen wordt in een later stadium bepaald. Hierbij wordt gekeken naar technische maakbaarheid, omgevingsfactoren, grondgesteldheid en kosten.
57c	Graag wil ik per e-mail op de hoogte worden gehouden van het verloop van de procedure. En dat alle relevante informatie wordt meegezonden.	De tussentijdse voortgang van het project kunt u het beste volgen via de projectwebsites van EZK (www.rvo.nl/waterstofnetwerk-zwn) en van de Gasunie / Hynetwork Services (https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/zuidwest-nederland). Op de website van de Gasunie / Hynetwork Services kunt u zich opgeven voor de nieuwsbrief die u via de e-mail ontvangt.

57d	Graag ook tijdige en volledige terugkoppeling van mijn inbreng.	Met deze reactienota geeft de projectorganisatie een schriftelijk antwoord op uw reactie. Daarnaast wordt persoonlijk contact met u gezocht voor nadere afstemming.
Reactienummer 202301223		
58a	De leidingstraat ligt in onze tuin. wanneer de waterstofleiding daarbij komt wordt het gevaar van schade aan de andere leidingen en ontploffing alleen maar groter. Er liggen nu al hoge druk gasleidingen enz. dus ongewenst zo dicht op onze woning.	Bij het ontwerp van de leiding wordt de veiligheid voor de omgeving altijd meegenomen in de beoordeling. Voor de leiding gelden strikte veiligheidsvoorwaarden waaraan voldaan moet worden.
58b	Veiligheid, dus voldoende afstand tot woningen. zie conclusie onderzoek bureau SAFE van destijds bij aanleg gasleiding.	Bij het ontwerp van de leiding wordt de veiligheid voor de omgeving altijd meegenomen in de beoordeling. Voor de leiding gelden strikte veiligheidsvoorwaarden waaraan voldaan moet worden.
58c	De wens is om niet nog een gevaarlijke leiding pal naast ons huis erbij.	Bij het ontwerp van de leiding wordt de veiligheid voor de omgeving altijd meegenomen in de beoordeling. Voor de leiding gelden strikte veiligheidsvoorwaarden waaraan voldaan moet worden.
58d	Direct betrokkenen graag persoonlijk benaderen.	Met betrokkenen op wiens percelen onderzoeken en/of werkzaamheden uitgevoerd moeten worden, zal persoonlijk contact gezocht worden. Andersom is het voor belanghebbenden altijd mogelijk om in contact te treden met de projectorganisatie. Hoe dit kan, vindt u op https://www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-energieprojecten/lopende-projecten/waterstofnetwerk-zwn .
Reactienummer 202301224		
59a	Realiseer een waterstofverbinding via het water.	Voor het realiseren van de nieuwe waterstofleidingen wordt uitgegaan van de reserveringszone van de Structuurvisie Buisleidingen 2012-2035. Hiermee heeft het Rijk in 2012 stroken grond gereserveerd voor ondergronds vervoer van stoffen via buisleidingen. Dit is de meest logische route. Meer informatie vindt u op

		https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2012/10/29/structuurvisie-buisleidingen-2012-2035.59b
59b	Veroorzaak zo min mogelijke schade.	Bij de onderzoeken en werkzaamheden wordt zo goed mogelijk geprobeerd om schade te beperken. Daar waar schade niet voorkomen kan worden, zal deze hersteld worden door het project. Uiteraard vindt daar afstemming met u over plaats.
59c	Graag wil ik goed overleg met vaste contact persoon.	De projectorganisatie treedt in persoonlijk contact met alle perceeeigenaren waar betreding voor onderzoeken en werkzaamheden nodig is. U wordt op tijd benaderd voor nadere uitleg.
59d	Graag ontvang ik informatie over de periode van aanleg.	Exacte informatie over de periode van aanleg is in deze vroege fase van het project niet mogelijk. De projectorganisatie informeert belanghebbenden over de voortgang van het project via de projectwebsites van EZK (www.rvo.nl/waterstofnetwerk-zwn) en van de Gasunie / Hynetwork Services (https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/zuidwest-nederland). Op de website van de Gasunie / Hynetwork Services kunt u zich opgeven voor de nieuwsbrief die u via de e-mail ontvangt.
Reactienummer 202301225		
60a	Bij veel Zeeuwen is er grote bezorgdheid over de gevolgen van de eventuele bouw van 2 nieuwe kerncentrales in Borssele. Het lijkt mij heel belangrijk dat in dit traject steeds aandacht is voor wat 'ons' eventueel nog meer te wachten staat. Ook zou ik graag aandacht willen voor de wenselijkheid / mogelijkheid vooraf keuzes te maken over voorwaarden waar aanvragers aan moeten voldoen om in aanmerking te komen voor aansluiting. Een voorbeeld: de producten van meststoffenfabriek Yara gaan lijnrecht in tegen de verduurzaming van de landbouw zoals die gewenst is.	Met uw reactie met betrekking tot kernenergie kunt u het beste terecht bij de projectorganisatie die zich hiermee bezighoudt. Contactinformatie hiertoe vindt u op de volgende website: https://www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-energieprojecten/lopende-projecten/kernenergie . Het Ministerie van EZK zet in op gebiedsgericht werken. Dat houdt in dat per gebied waar verschillende rijksprojecten samenkomen afstemming tussen de projecten plaatsvindt. Vanuit de afstemming ontstaat een gezamenlijke aanpak die naar buiten toe wordt uitgedragen. De Gasunie sluit alle bedrijven aan onder de vastgestelde voorwaarden van EZK, met als doel het reduceren van broeikasgassen (CO2) door bedrijven. Het project

	Waarom zou een bedrijf dat producten maakt die onze bodem steeds verder kapot maken een aansluiting moeten krijgen? Dat zou een gespreksonderwerp moeten zijn, vind ik.	richt zich op het faciliteren van grote industriële clusters. Het project gaat niet over hetgeen de bedrijven produceren.
60b	Ik zou het waarderen als er vaker / voorafgaand aan elke stap die gezet wordt gelegenheid is om feedback te geven, voorstellen te doen en vragen te stellen. Dus eigenlijk zoals nu gebeurt.	De projectorganisatie zal bij iedere volgende mijlpaal de gelegenheid bieden om kennis te nemen van de informatie en om hier op te reageren. In de tweede helft van 2023 zal nader inzicht worden gegeven in de wijze waarop belanghebbenden in het vervolg betrokken worden
60c	Enquêtes via internet zijn voor zo goed als iedereen bereikbaar en zou ik zelf een prettige manier vinden, zodat je niet steeds weet ik waarheen moet bv.	De projectorganisatie neemt uw suggestie van enquêtes mee en weegt het af in de toekomstige invulling van de participatie.
Reactienummer 202301234		
63a	Zie bijgevoegde inspraakreactie. In de omgeving van het plangebied voor het waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland staan meerdere grootschalige werken en ontwikkelingen op de plannen. De volgende plannen in de omgeving zijn ons op dit moment bekend: - Afronding bedrijventerrein Smokkelhoek (Oostzijde) - De kustversterking in het dijkvak Hansweert – Schore - Het amoveren van de 380 en 150 kV hoogspanningsverbindingen - Het realiseren van acht windturbines onderverdeeld in drie projecten - Het realiseren van grootschalige zon op land projecten - Uitbreiding hoofdverdeelstation Willem-Annepolder - Ontwikkeling bedrijventerrein “Smokkelhoek 2” - Zoetwater infrastructuur van Evides	De door u genoemde ontwikkelingen neemt de projectorganisatie mee in het vervolg van het project. Nadere afstemming met uw organisatie vindt plaats om de belangen van de gemeente goed te borgen. Het Ministerie van EZK zet in op gebiedsgericht werken. Dat houdt in dat per gebied waar verschillende rijksprojecten samenkomen afstemming tussen de projecten plaatsvindt. Aanvullend werkt de projectorganisatie samen met regionale overheden, waaronder uw organisatie, om aanvullend regionale initiatieven op te halen die raakvlakken hebben met de rijksprojecten.

	Wij vragen u in uw planvorming rekening te houden met deze ontwikkelingen.	
63b	<ul style="list-style-type: none"> - Het waterstofnetwerk helpt de regionale economie een grote stap te zetten - Het betrekken van de omgeving is essentieel voor draagvlak - In de omgeving wordt veel gewerkt - Tijdens de aanlegfase zijn er aandachtspunten - Voorbereidingshandeling hebben effect op vergunningverlening <p>Zie verdere uitwerking In bijlage.</p> <p>Tijdens eerdere grootschalige werken in de omgeving is er overlast opgetreden en in sommige gevallen zelfs schade. Denk hierbij aan de aanleg van de ZEBRA gasleiding, de renovatie van de Vlaketunnel en de aanleg van de 380KV Zuidwest West hoogspanningsverbinding. De bekende schadegevallen hadden hun oorsprong met name door zetting na bemalingen. Ook is het cultuurtechnisch herstel van agrarische percelen en een zorgvuldige doorsnijding van boomgaarden van cruciaal belang. Wij vragen u zich te verdiepen in de lessen die uit deze projecten getrokken kunnen worden en maatregelen te voorzien in uw project om herhaling uit te sluiten.</p>	Uw organisatie is via bilaterale contacten en middels de ambtelijke Gebiedstafel Zeeland in samenwerking met de projectorganisatie. Hierbij worden zowel de planologische als ook de economische ontwikkelingen besproken evenals de mogelijke impact op de toekomstige vergunningverlening. Voor de aansluiting op het waterstofnetwerk lopen reeds contacten met de Gasunie.
63c	<p>Graag willen wij periodiek overleg voeren met het project.</p> <p>Het waterstofnetwerk doorkruist een aanzienlijk deel van onze gemeente. Hierbij worden naast agrarische</p>	Periodiek overleg tussen het project en uw organisatie vindt plaats. Er zijn zowel bilaterale contacten alsook contacten met andere bestuurlijke stakeholders bij de ambtelijke Gebiedstafel Zeeland. Verder neemt de projectorganisatie pro-actief contact op met belanghebbenden op en grenzend aan het toekomstige

	<p>percelen (inclusief bouwvlakken) ook het bedrijventerrein Smokkelhoek, ontwikkelgebied Willem Annapolder, buurschap Eversdijk en enkele infrastructurele werken geraakt. Het betrekken van de bewoners en gebruikers van deze gebieden is belangrijk voor draagvlak van het project. Met uw voorstel tot participatie lijkt u hier voldoende aandacht voor te hebben. Ook willen wij onze waardering uitspreken voor de informatieverstrekking tijdens uw bijeenkomst van 12 april 2023 in Kapelle. Wel vragen wij u om extra aandacht voor betrokkenen die zich in de procedure niet laten horen. Wij vragen u om betrokkenen die direct geraakt worden door het project proactief zelf te benaderen, als ze dit niet uit zichzelf doen. Zo wordt voorkomen dat deze personen tussen wal en schip vallen en later in het proces alsnog frictie ontstaat.</p>	<p>waterstofnetwerk. Zo worden alle belangen en standpunten in beeld gebracht en meegewogen.</p>
63d	<p>Meer informatie over de regionale waterstofketen kunt u terugzien in de presentatie aan de gemeenteraad van Kapelle op 24 januari 2023 bij agendapunt negen. Daarnaast is de ontwikkeling van de regionale waterstofketen dynamisch. Tijdens de doorlooptijd van de aanleg van de backbone komen er projecten bij of vallen projecten af die mogelijk afstanden tot het HDS en waterstofhoeveelheden doen wijzigen. Wij zijn benieuwd welke informatie wij kunnen verstrekken naar de stakeholders gedurende de aanleg van de backbone interesse tonen in waterstof maar nog niet direct kunnen aansluiten op de backbone.</p>	<p>Partijen die geïnteresseerd zijn in een aansluiting op het landelijke Waterstofnetwerk kunnen hun interesse kenbaar maken via de website (https://www.hynetwork.nl/klant-worden/toon-uw-interesse). De betreffende afdeling van HNS zal daarna contact opnemen.</p>

Reactienummer 202301235		
64a	De nieuwe leiding komt door de 17 ha. grond van de Diaconie. Wij hebben al meerdere leidingen in onze grond liggen, waaronder huidige en nieuwe van Evides en Gasunie. Wij zouden graag een aansluiting willen in samenspraak met de gemeente Kapelle voor een commerciële "backbone" via een te plaatsen elektrolysestation. De aansluiting op het Kv station (Stedin) zit al in ons grondgebied. Zie hiervoor ook de reactie van de gemeente Kapelle. Wij zien een combinatie met de bestaande zon/wind en warmte-initiatieven. Er is de mogelijkheid om de bestaande initiatieven via een elektrolysestation als tussenschakeling duurzaam op het HNS netwerk en het 380 Kv net aan te sluiten op onze grond, aangezien ook de Evides leiding door onze grond komt. Zie bijlage.	Inmiddels is contact gelegd tussen de projectorganisatie en uw organisatie. Nadere afstemming vindt in het vervolg van het project plaats.
64b	Wij zouden graag binnen de RCR ook reeds de commerciële aansluiting op de buisleiding in onze grond gesitueerd willen zien (T-stuk) en de combinatie maken met de leiding van Evides (idem T-stuk) om te zijner tijd gemakkelijker via een eventuele losse procedure de backbone voor Kapelle te kunnen realiseren. Zie bijlage.	Inmiddels is contact gelegd tussen de projectorganisatie en uw organisatie. Nadere afstemming vindt in het vervolg van het project plaats
64c	Graag zouden wij zien dat de commerciële tak van Gasunie/HNS binnen de RCR dit naar voren brengt en ons als grondeigenaar vooruitlopend hierop betreft in de mogelijkheden voor aansluiting. Tevens zouden wij graag zien dat u dit ook actief bij Evides naar voren brengt,	Inmiddels is contact gelegd tussen de projectorganisatie en uw organisatie. Nadere afstemming vindt in het vervolg van het project plaats.

	omdat daar uiteraard ook een "T-stuk" in moet komen.... Zie bijlage.	
Reactienummer 202301236		
65a	<p>Wij vinden het belangrijk dat het ministerie van EZK en HNS – zoals aangegeven in het voorstel - de ruimtelijke inpassing van de nieuwe waterstofverbinding in samenhang en in afstemming met alle andere ruimtelijke plannen en ontwikkelingen in het gebied verkent en daarbij ook eventuele meekoppelkansen in het oog houdt. EPZ denkt dan concreet aan de nieuwbouw van twee kerncentrales in het “industriecoluster Zeeland”. Wij vragen bij de ruimtelijke inpassing van het waterstofnetwerk rekening te houden met de waarborglocatie voor nieuwe kerncentrales, zodat de nieuwe waterstofverbinding de nieuwbouw van twee kerncentrales niet kan belemmeren of verhinderen. Inzicht in de veiligheidscontouren rondom het waterstoftransportnetwerk, alsmede de risico's van het combineren van het waterstoftransportnetwerk met andere leidingen in de SVB-strook, zijn aspecten die wij hierbij belangrijk vinden. Het tracé van de SVB-strook voor hoofdverbindingen loopt tot aan het industriegebied (de Jurjaneweg). Uit het voorstel blijkt niet welke invoeders en afnemers willen aansluiten en waar de aansluitleidingen dan mogelijk komen te liggen, terwijl deze aansluitleidingen mogelijk direct in het project worden meegenomen. Ook bij de ruimtelijke inpassing van de aansluitleidingen dient rekening</p>	<p>De projectorganisatie zal in samenwerking met andere lopende rijksprojecten en regionale overheden een integraal beeld opstellen van zowel rijks- als ook regionale projecten met onderlinge raakvlakken. Daarnaast worden mogelijke meekoppelkansen geïnventariseerd om zo een totaalbeeld van raakvlakken te krijgen ten behoeve van de verdere uitwerking van het project.</p> <p>Bij iedere volgende projectstap wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze rekening wordt gehouden met de verschillende raakvlakken. Wat de meekoppelkansen betreft, zal een overzicht worden opgenomen in de Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (CNRD) die eind dit jaar zal worden gepubliceerd.</p> <p>Bij meekoppelkansen wordt in afstemming met de initiatiefnemer bezien of en onder welke voorwaarden de meekoppelkansen samen met het waterstofproject kan worden gerealiseerd. Indien dat niet mogelijk blijkt, zal getracht worden de toekomstige realisatie van het initiatief dat niet kan worden meegekoppeld niet onmogelijk te maken.</p>

	gehouden te worden met de nieuwbouw van de twee kerncentrales.	
65b	Wij zouden naast de informatiebijeenkomsten voor bedrijven graag betrokken worden door middel van één op één gesprekken.	De projectorganisatie heeft contact met u gelegd. Nadere afstemming zal plaatsvinden in het vervolg van het project.
Reactienummer 202301238		
67a	<p>Zie brief als bijlage.</p> <p>De ZLTO pleit om naast de leidingen voor waterstof gelijktijdig ook een leiding te realiseren voor zoetwatervoorziening ten behoeve van landbouw en natuur. Het combineren van deze infrastructuur kan synergie creëren en de efficiëntie van de benodigde graafwerkzaamheden vergroten. Door het integreren van zoetwatervoorziening in het waterstofnetwerk kunnen we duurzaamheid en multifunctionaliteit bevorderen, wat ten goede komt aan zowel de landbouwsector als de natuurlijke omgeving.</p> <p>Ten tweede wijzen we u op het belang van een meetnetwerk ten behoeve van zoetwater in de bodems waar Hynetwork graafwerkzaamheden verricht. Het monitoren van de zoetwaterstanden is van cruciaal belang om de watervoorziening op een duurzame en verantwoorde manier te beheren. ZLTO wijst u op het gegeven dat er gezien de werkzaamheden van TenneT in het gebied reeds metingen worden gedaan die de waterstanden nauwkeurig meten en die inzicht kunnen verschaffen ten behoeve van uw werkzaamheden op dit vlak. Op die manier kunt u een inspanning leveren om de</p>	De wens voor de aanleg van een zoetwaterleiding ten behoeve van de landbouw en de natuur is bekend bij de projectorganisatie. De projectorganisatie volgt deze ontwikkeling aandachtig en treedt graag in contact zodra er sprake is van een concreet voorstel om te bezien of het initiatief kan worden meegekoppeld met het project. Ook de directe zorg voor de stand en conditie van het zoetwater in de bodem is bekend. Hierover en uw overige aandachtspunten loopt reeds afstemming tussen de projectorganisatie en uw organisatie.

	belangen van de landbouwsector en de natuur te waarborgen. Dit kan mogelijk meegenomen worden in de op te maken Landbouw Effect Rapportage, deze rapportage was eerder onderwerp van gesprek tijdens het gesprek tussen Hynetwork en ZLTO op 9 mei jongstleden. Verder geven wij u graag mee dat boren de voorkeur geniet ten opzichte van open ontgravingen bij de werkzaamheden voor realisatie.	
67b	Graag vragen wij aandacht voor: - zoetwater (aanvoer) - zoetwater bescherming - landbouw effect rapportage - boren voorkeur boven open ontgravingen.	De projectorganisatie heeft contact met u gelegd over deze aandachtspunten. Nadere afstemming zal plaatsvinden in het vervolg van het project.
67c	Wij hechten veel waarde aan samenwerking en zijn bereid onze zienswijze nader toe te lichten in een persoonlijk gesprek.	De projectorganisatie heeft contact met u gelegd. Nadere afstemming zal plaatsvinden in het vervolg van het project.
Reactie nummers 202300995, 202301186, 202301187, 202301190, 202301191		
34, 40, 41, 43, 44	Dit betreft een verzameling reacties uit het deelgebied Noordoost Rijnmond: de gemeenten Zwijndrecht, Barendrecht, Ridderkerk, Krimpenerwaard en Krimpen aan den IJssel. Dit deelgebied valt inmiddels buiten de projectscope na het genomen besluit om de reikwijdte van het project Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland te verkleinen. Graag verwijzen we voor de nadere toelichting rond het besluit naar de inleidende teksten van deze reactienota.	Hartelijk dank voor de reacties op het VenP. De projectorganisatie draagt zorg voor de overdracht van deze reacties aan het toekomstige project waar het waterstoftracé door de gemeenten in het deelgebied Noordoost Rijnmond verder wordt uitgewerkt. Zodra hier meer over bekend is, zullen belanghebbenden op de hoogte worden gesteld.